

Cormac McCarthy
KRAUJO MERIDIANAS
arba
SAULĖLYDŽIO GAISAI
VAKARUOSE

Iš anglų kalbos vertė Vidas Morkūnas

R A R A

Vilnius, 2024

*Vaikystė Tenesyje – Pabėgimas – Naujasis Orleanas –
 Pjautynės – Pašautas – Į Galvestoną – Nakodočasas –
 Kunigas Grynas – Teisėjas Holdenas – Muštynės –
 Toudvainas – Gaisras viešbutyje – Jis pasprunka*

Pažvelkite į tą vaiką. Liesas, išblyškęs, su apdriskusiais plonos drobės marškiniiais. Virtuvės nišoje kursto ugnį. Už lango plyti suarti, sniego lopais pabaltinti laukai, tolėliau – tamsūs miškai, po juos dar klaidžioja keli paskutiniai vilkai. Vaikas – iš kertančių malkas ir nešančių vandenį giminės, bet jo tėvas, po teisybei, buvęs mokytojas. Nuolat drybso girtas, cituoja visų užmirštus poetus. Berniukas stebi jį, tupėdamas prie ugnies.

Naktis, kai tu gimei. Trisdešimt tretieji. Juos praminė leonidais. O Dieve, kaip krito žvaigždės! Ieškojau danguje tamsos. Juodų skylių tarp Grįžulo Ratų stipinų.

Motina prieš tuos keturiolika metų numarino pačios po krūtine išnešiota gyvybė. Tėvas niekada nemini jos vardo, vaikas šio nė nežino. Kažkur šiame pasaulyje gyvena sesuo, kurios jis nebepamatys. Jis – išblyškęs, murzinas stebėtojas. Nemoka nei skaityti, nei rašyti, ir jame jau rusena beprasmis žiaurumas. Visa istorija įspausta jo veide, to vaiko, žmonių giminės tėvo.

Keturiolikos jis pabėga iš namų. Nebėbus daugiau šaltos viralinės priesaušrio tamsoje. Malkų, skalbtuvių. Jis traukia į vakarus, iki pat Memfio, vienišas klajūnas lėkštame, idiliškame kraštovaizdyje. Juodukai laukuose, susikūprinę prakauliai, jų pirštai nelyginant vorų galūnės tarp medvilnės gumulų. Slopi Getsemanės malda. Lėtai tirštėjančiose sutemose juda figūros, vis mažesnės, popierinis horizontas fone. Lietaus nučaižytoje žemumoje vienišas artojas seka paskui mulą, tempiantį akėčias naktin.

Po metų vaiks jau Sent Luise. Ten sėda į baržą ir plaukia į Naująjį Orleaną. Keturiasdešimt dvi dienos upėje. Pro šalį ūkdami puškuoja garlaiviai, naktimis apšviesti lyg miestai ant juodo vandens. Pagaliau reisas baigiasi, mediena parduota, jis vaikšto gatvėmis, žmonės aplink šneka iki tol jam negirdėtomis kalbomis. Vaikis apsigyvena kambarėlyje virš smuklės kiemo, vakarais, lyg koks pasakų baisūnas, nusileidžia pasimušti su jūreiviais. Jis neaukštas, bet stambių rankų. Siaurų pečių. Randuoto vaikiško veido išraiška keistai abejinga, žvilgsnis – netikėtai tyras. Kumščiais ir spyriais, buteliais ir peiliais, štai kaip jie mušasi. Kokios tik rasės, kokios tik kilmės žmonių čia nesutiksi. Pasitaiko vyrų, kurių kalba panaši į beždžionės marmesį. Vyrų iš tokių tolimų ir egzotiškų kraštų, kad, patiesęs kurį nors plūstantį kraujais į purvyną, vaikis jaučiasi apgynęs pačią žmoniją.

Vieną naktį bocmanas iš Maltos nedideliu revolveriu iššauna jam į nugarą. Svirduliuodamas atsisteisti, vaikis gauna dar vieną kulką, po pat širdimi. Bocmanas pasprunka, o jis atsišlieja į barą, pro marškinius sunkiasi kraujas. Visi suka akis į šalį. Veikiai jis nuslysta ant grindų.

Dvi savaites tyso gulte savo buveinėje, juo rūpinasi smuklininko žmona. Atneša valgio, išneša atmatas. Kieto būdo moteriškė, prakauli lyg vyras. Pasveikęs jis neturi pinigų jai atsimokėti, todėl tiesiog pabėga. Nakvoja krantinėje, kol galiausiai susiranda laivą. Laivas plaukia į Teksasą.

Tik dabar vaikas pagaliau atsikrato praeities. Jis nebežino savo šaknų, jam neberūpi lemtis, ir nebelikę margame pasaulyje tokių laukinių, tokių barbariškų vietų, kur galėtų pasitikrinti, ar pirminė tvėrimo medžiaga pasiduoda žmogaus valiai, ar jo paties širdis nebus drėbta iš kitokio molio. Laivo keleiviai lyg ko išsibauginę. Akys nudelbtos, niekas nepasidomi, kokie vėjai čionai atpūtę kitus. Vaikas miega denyje, klajūnas tarp klajūnų. Kartais stebi siūbuojantį krantą, tolumoje vos įžiūrimą. Pilki jūros paukščiai stebeilija į jį patį. Virš pilkų pakrantės bangų – pulkai pelikanų.

Keleiviai su savo manta persėda į lichterį, visi dirščioja į žemą kranto liniją, išlenktą siaurą smėlio juostą, ūkanoje skendinčias žemaūges pušis.

Jis vaikšto siauromis uosto rajono gatvelėmis. Oras atsiduoda druska ir šviežiai supjauta mediena. Vakarais iš tamsos jį kaip paklydusios sielos kviečia šliundros. Po savaitės vaikas vėl leidžiasi į kelią, mašnoje keli užsidirbti doleriai, jis vienišas traukia smėlėtais pietinės nakties takais, rankos subruktos į pigaus medvilninio švarko kišenes. Grįstas keliukas veda per pelkes. Lyg į samanais subestos žvakės, baltuoja didieji garniai. Šaltas vėjas blaško pakelėje lapus, neša jų sukurius naktiniais laukais. Vaikas keliauja šiaurėn, už valgį ir pastogę vis padirbėdamas mažose nausėdijose, fermose. Kaimelyje prie kryžkelės mato kariamą tėvažudį, pripuolę draugužiai tempia pasmerktąjį už kojų ir tas kabalioja kilpoje jau nebegyvas, kelnes tamsina šlapimas.

Vaikis dirba lentpjūvėje, dirba differito karantino namuose. Vienas fermeris už darbą atsilygina nukaršusiu mulu, ir štai – tūkstantis aštuoni šimtai keturiasdešimt devintųjų pavasarį jis raitas kerta buvusią Fredonijos respubliką ir atjoja į Nakodočeso miestą.

Kol pylė lietus, o pylė ištisas dvi savaites, paklaustyti kunigo Gryno prigužėdavo pilna palapinė. Kilstelėjęs nubrizgusią drobę, vaikas įsmuko vidun, pasieniais čia dar buvo vietos, tvyrojo toks gaižus drėgmės ir nevalyvų kūnų tvaikas, kad protarpiais vyrai nerdavo laukan įkvėpti tyro oro, bet liūties parginti tuojau grįždavo atgal. Jis atsistojo prie užpakalinės sienos, tarp tokių pat. Skyrėsi nuo jų tik tuo, kad buvo beginklis.

Ko jau ko, kaimynai, šnekėjo kunigas, o velnioniškų velnio, velnio, velnio irštų čion, Nakodočese, tasai nė už ką nebūt aplenkęs. Aš jo paklausiau, ėmiau ir paklausiau: ar su Dievo Sūnum ten keliausi? O anas ir sako: oi ne. Nėmaž. Aš tada jam: argi nežinai, kaip Jo sakyta? Ir štai aš esu su jumis per visas dienas iki pasaulio pabaigos.

Kad aš kieno nors prašyč, anas atšovė, kur nors eit. O aš jam ir tariau: kaimyne, prašyti tau nereik. Ar tu prašysi, ar ne, Jis bus drauge sulig kiekvienu tavo žingsniu. Kaimyne, sakiau, ne tavo valioj Jo atsikratyt. Kaip tad? Tampsies jį, Jį, į tą nelabojo irštą?

Matęs kada norint, kad taip klioktų?

Kunigo klausėsis vaikas atsigrėžė į jį pašnekinusį žmogų ilgais ūsais palei gyvulių varovų madą, su skrybėle plačiu graižu ir žemu, apskritu viršumi. Mažumą žvainas vyras stebeilijo įdėmiai, lyg jam vaikio nuomonė apie liėtų būtų svarbi.

Aš čia neseniai tesu, atsakė tas.

Gyvenime nesu regėjęs tokios liūties.

Vaikis linktelėjo. Į palapinę užėjo tikras milžinas su neperšlampamu apsiaustu ir išsyk nusiėmė skrybėlę. Bebarzdis buvo, be antakių, be blakstienų, plikas kaip akmuo. Tasai vyras, augumo kone septynių pėdų, net šiuose klajojančiuose Dievo namuose traukė cigarą, o skrybėlę buvo nusiėmęs, regis, tik lietaus lašams nukratyti, mat tuojau pat vėl užsivožė.

Pamokslas nutrūko. Palapinėje stoji tylą. Visi žiūrėjo į ilgšį. Šis pasitaisė skrybėlę, prasibrovė iki kunigo lentinėje sakykloje ir atsi- grėžė į parapijonis. Išraiška keistai vaikiškame veide buvo romi. Vyriškis išskėtė smulkias rankas.

Ponios ir ponai, jaučiu pareigą paskelbti, kad šisai jums bylojantis žmogus yra apsimitėlis. Jis neturi jokių oficialiai išduotų nei pri- pažintų kunigystės popierių. Prisiskirtos misijos nėra neišmano, yra tik įsiminęs kelias Švento Rašto eilutes, kad bent kiek pakrapytų melagingus savo pamokslus šventybe, kurią pats niekina. Jei norite išgirsti tiesą, ponas, jums čia vaidinantis Viešpaties tarną, ne tik visiškai beraštis, jo dar ir ieško Tenesio, Kentukio, Misisipės ir Arkanzaso valstijų įstatymo sargai.

O Dieve, melas, melas! – suspigo kunigas ir šokosi karštligiškai skaityti Biblijos.

Kaltinamas gausybe piktadarysčių, paskiausiai jis užpuolė vie- nuolikmetę mergaitę – taip taip, vienuolikmetę, – prisidengęs Die- vo tarno apdaru, pelnė vargšėlės pasitikėjimą ir smirtingai ją nu- skriaudė.

Žmonės minioje suaikčiojo. Viena moteris parklupo ant kelių.

Šit jis! – užkriokė kunigas. Jis, velnias. Stovi šit.

Pakarkim šiknių! – šuktelėjo iš galo atgrasus tipas, baidyklių baidyklė.

Nebus dar nė trijų savaičių, kai šis žmogus už sangulį su ožka išvy- tas iš Smito forto Arkanzase. Taip, moterie, taip ir sakiau. Su ožka.

Kad man kur akys išpūtų, jei nenušausiu to ledergos! – atsisto- damas sušuko vyriškis palapinės gale, išsitraukė iš bato revolverį ir iššovė.

Jaunasis varovas griebė po drabužiu slėptą peilį, perrėžė palapi- nės drobę ir žengė į lietu. Vaikis smuko iš paskos. Abu gūždamiesi, taškydami purvus nubėgo viešbučio linkui. Šūviai palapinėje jau poškėjo nepaliaudami, žmonės vieną po kitos pjovė sienose skyles

ir grūdosi laukan, kas klupo, kas tuos suklypusiuosius purvynėje trypė, moterys spiege. Nusigavę iki viešbučio, vaikas ir jo draugužis sustojo prieangyje ir, braukdami nuo akių lašus, atsigręžę pasižiūrėti. Palapinė susiūbavo ir, paskleidusi drobinių sienų draiskaną bei aptriušusias atotamos virves, subliūško, lyg sužalota milžiniška medūza.

Kai jiedu suėjo vidun, plikagalvis jau stovėjo prie medinio prekystalio. Ant nuzulinto viršaus priešais jį buvo padėta pora skrybėlių, kūpsojo dvi krūvelės monetų. Plikis pakėlė stiklą, bet tuodviejū nepasveikino. Priėję prie prekystalio, jie užsisakė viskio, vaikas padėjo pinigą, tačiau šeimininkas nykščiu monetą atstūmė ir kinktelėjo galva į plikagalvį.

Teisėjas vaišina, pasakė.

Tuodu abu išgėrė. Varovas padėjo stikliuką ir pasižiūrėjo į vaikį, o gal taip tik atrodė, kad pasižiūrėjo, ką suprasi, kai tokios akys. Vaikas pažvelgė į teisėją. Prekystalis buvo aukštas, ne bet kuriam vyrui pasiremti į jo viršų alkūnėmis, o plikiui tiesikė juosta, jis stovėjo įsikibęs į kraštą plačiai išmestomis rankomis, kiek pasviręs į priekį, lyg prieš dar vieną prakalbą. Pro duris plūsdamiesi gužėjo vidun kruvini, purvini vyrai. Jie apspito teisėją. Šerifas telkė būrį kunigui gaudyti.

Teisėjau, kaip tat jum pasisėkė gauti įrodymų prieš tą pašlemėką?

Įrodymų? – perklausė teisėjas.

Kada gi Smito forte buvojote?

Smito forte?

Nagi kur su juo matėtės, kur išgirdote apie visas tas piktadarystes.

Šnekate apie kunigą Gryną?

Mhm. Juk, regėt, pirm čia atkaskdamas, lankėtės Smito forte?

Gyvenime nesu buvęs Smito forte. Jis greičiausiai irgi.

Vyrai susižvalgė.

Tad kur su juo susidūrėte?

To žmogaus lig šiol nei mačiau, nei girdėjau.

Teisėjas išlenkė stikliuką.

Stojo nejauki tylą. Atrodė, kad aplink plikį susibūrusios purvinos vyrų lėlės. Galiausiai kažkuris prajuko. Tuojau pat – kitas. Veikiai jau kvatojo visi. Kažkuris pastatė teisėjui išgerti.

Pliaupė jau šešiolika dienų, ir atrodė, kad galo tam lietui nebus, štai tada Toudvainas ir pasimaišė vaikiui. Jis tebekiurksojo tame pačiame saliūne, dar turėjo nepragertų porą dolerių. Varovas kažkur išsinešdino, užėiga stovėjo ištuštėjusi. Pro praviras užpakalines duris galėjai matyti lietaus merkiamą plyną viešbučio kiemą. Vaikis išgėrė stikliuką ir išėjo į lauką. Purvynėje buvo patiesta lentų, pro tarpdurį ant jų krintančios blausios šviesos rėžiu jis ir patraukė link aplamais sukaltos išvietės kitame kiemo krašte. Iš tupyklos žingsniavo kažkoks vyras, jie susitiko siauro tako pusiaukelėje. Anas vos vos sverdėjo. Permirkusios skrybėlės graižas ant sprando buvo nulinkęs, o priekyje kaip tik atloštas. Rankoje vyriškis svarino butelį. Traukis iš kelio, suniurnėjo.

Vaikis neketino nei trauktis, nei aiškintis. Iš sykio vožė į žandikaulį. Vyriškis nugriuvo, bet tuojau pat atsistojo. Užmušiu, pagrasino.

Užsimojo buteliu, vaikis smūgio išsilenkė, anas vėl užsimojo, vaikis atsitraukė. Kai pats vyriškiui užtvojo, tas sudaužė butelį jam į galvos šoną. Vaikis nuo lentų nupuolė į purvynę, nepažįstamasis šoko iš paskos, vis taikydamasis dantytą butelio kakliuką suvaryti į akį. Dangstydamasis rankomis, aptekusiomis gličiu krauju, vaikis tuo pat metu mėgino pagriebti už bato aulo slepiamą peilį.

Užmušiu, subindriskį, vėl pagrasino anas. Jiedu daužėsi tamsoje, minkydami purvą jau basomis, sukdami ratus atatupsti. Pagaliau

nusičiuopęs peilį, vaikas perrėžė pamėginusiam užpulti priešininkui marškinius. Tas numetė butelio kakliuką ir iš makštų ant nugaros išsitraukė didžiulį bouvį¹. Skrybėlė buvo nulėkusi šalin, sukibusių juodų plaukų sruogos palaidai maskatavo, lyg kokį beprotišką užkalbėjimą žmogysta be atvangos kartojo tą patį žodį – užmušiu.

Paskers, burbtelėjo vienas dvikovą stebinčių vyrų ant lentinio tako.

Užmušiu, užmušiu, kartu su seilėmis spjaudė juodplaukis, brisdamas prie vaikio.

Tiesiai per purvynę prie tuodviejų kažkas artinosi, mulvė garsiai žliugsėjo, galėjai pamanyti – karvė čiaumoja. Tasai žmogus nešėsi didžiulę šileilą, airišką ažuolinę lazdą. Vaikį jis priėjo pirmą ir ta savo kuoka kaipmat patiesė kniūbsčią. Tas būtų ir nusibaigęs, bet kažkas atvertė ant nugaros.

Atsipeikėjo vaikas jau įdienojus, nebelijo, pirmiausia jis išvydo kiaurai purvino ilgaplaukio veidą. Vyriškis kažką sakė.

A? – perklausė vaikas.

Klausiu, ar atsilygė?

Ką atsilygė?

Tai ar atsilygė? Nes jeigu nori dar, gausi, kad mane plynios, kaip gausi.

Vaikis pasižiūrėjo į dangų. Į tašką aukštybėse. Į grifą.

Tada – į vyriškį.

Ar man kaklas lūžęs? – paklausė.

Anas nužvelgė purviną kiemą, tada nusispjovė, tada vėl dėbtelėjo į bernioką.

Nepajėgi atsistot?

Nežinau. Nemėginau.

¹ Peilis ilga, sunkia geležte, įprastai su didele garda. Ginklą sukūrė Rezinas Bowie (1793–1841), o kovose išgarsino jo brolis Jimas Bowie (1796–1836), legendinė amerikiečių kultūros figūra. Pats peilis taip pat tapo legenda – Laukinių Vakarų simboliu (čia ir toliau – vert. past.).

Nesibaudžiau laužyti tau kaklo.
Na taip.
Baudžiausi tave užmušti.
Dar negimęs toks, kam būtų pasisekę.
Vaikis pasirėmė mulvėje alkūnėmis ir atsistojo. Tasai vyras sėdėjo ant lentos, batus buvo pasidėjęs šalimais.
Nieko tau nér, suburbėjo.
Vaikis apsidairė, buvo visas sugrubęs.
O kur mano batai?
Vyriškis tik pašnairavo. Trupėjo prie veido pridžiūvęs purvas.
Jei koks nupiepėlis pasiėmė mano batus, nudėsiu.
Anava vienas.
Vaikis nubrido iki bato. Tada suskato šen ir ten maknoti po kiemą, apčiuopomis ieškodamas antrojo.
Ar čia ne tavo peilis? – pasitiksline.
Vyriškis vėl į jį pašnairavo.
Panašus, pratarė.
Berniokas pamėtėjo peilį tam žmogui, šis pasilenkęs paėmė ir nubraukė didžiulę geležtę į kelių kišką.
Maniau, bus kas nors tave nuknišęs, pasakė peiliui.
Vaikis susirado antrąjį batą ir atsisėdo ant lentinio tako. Purvu apskretusios jo rankos atrodė dar stambesnės, vieną jis pasišluostė į kelį ir vėl nusvarino.
Jiedu sėdėjo greta kits kito ir dėbsojo į statinių tvorą tolímajame plynos purvynės gale. Kitame kieme už tos tvoros berniukas sėmė iš šulinio vandenį, kapstėsi vištos. Pro saliuono duris išėjo kažkoks vyras ir patraukė į išvietę. Sustojęs prie tūdviejų, dirstelėjo į juos, tada nužengė nuo tako į purvą. Po kurio laiko grįždamas vėl apibrido tuodu lankstu ir tik tada užlipo ant lentų.
Vaikis pasižiūrėjo į sėdintįjį šalia. Nenormaliai siaura galva, į keistą, primityvią šukuoseną purvo sulipdyti plaukai. Kaktoje išdegintos

raidės H ir T, žemiau, beveik tarp akių, F, plačios, ryškios, lyg karšta geležis būtų spausta pernelyg ilgai. Tik dabar berniokas pastebėjo, kad vyriškis ogi be ausų. Tas atsistojo, subruko peilį į makštis ir, nešinas batais, nuplumpino į viešbutį, vaikis pašokęs nusekė iš paskos. Pusiaukelėje vyras sustojo, pažvelgė į purvą, tada vėl atsisėdo ir apsiavė kuo tik neapskretusius batus. Pakilęs nužengė į mulvę kažko paimti.

Tik pažiūrėk į mano sušiktą skrybėlę, suniurzgė.

Koks tatai daiktas, nebūtum nė atpažinęs, buvo tik aišku, kad nieko iš jo gero. Vyriškis radinį kaip reikiant pakratė, užsimaukšlino ant galvos ir nuėjo į vidų, vaikis – įkandin.

Lakuotomis lentomis iškalta sališno patalpa buvo ilga ir siaura. Su staliukais palei sienas ir spjaudyklėmis ant grindų. Nuolatinųjų lankytojų nebuvo nė vieno. Tuodviem įėjus smuklininkas pakėlė akis, grindis šlavęs nigeris atrėmė šluotą į sieną ir pasišalino.

Kur Sidnis? – pasiteiravo purvu apsitaisęs vyriškis.

Drybso turbūt.

Jiedu perėjo salę.

Toudvainai! – pašaukė smuklininkas.

Vaikis atsigręžė.

Smuklininkas, išėjęs šiapus prekystalio, žiūrėjo jiems pavymui. Jie perėjo į viešbučio vestibulį ir, pritremę grindis visokiais purvo ornamentais, ėmė kopti laiptais.

Toudvainai! – persisvėręs per barjerą šuktelėjo tarnautojas.

Anas stabtelėjo ant pakopos ir atsisuko.

Jis tave nušaus.

Senis Sidnis?

Senis Sidnis.

Dar kiek palypėję tuodu užkopė į ilgą koridorių su langeliu gale. Lakuotos durys sienose buvo sustatytos labai tankiai, vienos prie

kitų, lyg rikiuotųsi spintos. Toudvainas nuėjo į pat koridoriaus galą. Prisišęs prie paskutinių durų pasiklausė ir atsigrėžė į vaikį.

Degtukų turi?

Vaikis panaršė po kišenes ir surado aplamdytą, dėmėtą medinę dėžutę.

Vyriškis ją paėmė.

Prireiks pinties, ištarė. Sulaužęs dėžutę, liekanas padėjo ant grindų prie durų. Tada prikišo įžiebtą degtuką. Užsiliepsnojusios medienos krūvelę pakišo po durimis, ten pat įbruko dar kelis degtukus.

Jis kambarį? – paklausė vaikas.

Tuojau sužinosim.

Svinguriavo tamsi dūmų garbana, mėlyna ugnimi plykstelėjo lakas. Tuodu žiūrėjo į duris sutūpę. Siauros liepsnos jau lakstė plokštėmis aukštyn žemyn, aukštyn žemyn. Abu žiūrovai atrodė kaip ištraukti iš tupininko duobės.

O dabar pabelsk, paliepė Toudvainas.

Vaikis atsistojo. Toudvainas irgi. Jie girdėjo kambarįje spragsint ugnį. Vaikas pabeldė.

Pabaladok iš peties. Tasai vyrelis – mėgėjas nusilakti.

Berniokas sugniaužė kumštį ir tvojo į duris kokius penkis kartus.

Gaisras, po velniais! – sukriokė balsas už durų.

Aa, prabudo.

Tuodu dar kiek luktelėjo.

Karšta, kad ją kur šunys, sukeikė balsas. Tada rankenos bumbulas pasisuko ir durys atsivėrė.

Tarpduryje stovėjo vyras vienais apatiniais, su rankšluosčiu įkai-tusiam bumbului suimti. Išvydęs tuodu, buvo bepuolęs atgal į kam-barį, bet Toudvainas sučiupo jam už sprando, prilenkė prie grindų ir, laikydamas dar ir už plaukų, pasiuto nykščiu trėkšti akį. Sugautasis įkando užpuolikui į riešą.

Spirk jam į žabtus, paragino vaikį Toudvainas. Spirk.

Vaikis žengė pro vyrus į kambarį, tada apsigrėžė ir spyrė užpultajam į veidą. Jo galvą Toudvainas laikė už plaukų atkraginęs.

Spirk, paragino vėl. Nagi, meiluti, spirk.

Vaikis spyrė.

Toudvainas atgrėžė kruviną galvą į save, pasižiūrėjęs paleido ir atsitiesęs dar ir pats spyrė suglebusiajam ant grindų. Reginį iš koridoriaus stebėjo du smalsuoliai. Duris ir dalį sienos, ir lubas jau rijo ugnis. Aniedu išėjo iš kambario ir patraukė į laiptus. Aukštyn, žengdamas per dvi pakopas, skubinosi tarnautojas.

Toudvainai, niekše tu.

Toudvainas spyrė, stovėdamas keturiomis pakopomis aukščiau, ir pataikė tarnautojui į gerklę. Tas taip ir atsisėdo ant laiptų. Pralipdamas vaikas dar trenkė į galvos šoną, tarnautojas susmuko ir ėmė slysti pakopomis žemyn. Jį peržengęs jaunuolis nusileido į vestibulį ir pro fasadines duris išėjo laukan.

Toudvainas, kaip pamišėlis mosuodamas sau aplink galvą kumščiais ir kvatodamas, bėgo gatve. Jis panėšėjo į atgaivintą didžiulę molinę vudu lėlę, ne kitaip atrodė ir vaikas. Liepsnos jiedviem už nugaros laižė viešbučio antro aukšto kampą ir tamsūs dūmai tumulais smelkėsi į šiltą Teksaso rytą.

Į miesto pakraštį, kur gyvulius apsiimančiai prižiūrėti meksikiečių šeimai buvo palikęs savo mulą, vaikas nusigavo apskretęs kaip velnias, užilsęs. Duris atidariusi moteris išpūtė akis.

Atėjau mulo, sušvokštė jis.

Moteriškė dar kartą nužvelgė vaikį ir mostu paragino eiti aplink namą. Jis taip ir padarė. Kieme mindžikavo pririšti arkliai, prie tvoros stovėjo begardės vežėčios, ant jų krašto neramiai dairydami si tupėjo keli kalakutai. Senė jau buvo spėjusi išeiti pro užpakalines duris. Nito! – pašaukė ji. Venga. Hay un caballero aquí. Venga.¹

¹ Nitai! Eik šen. Čia jaunikaitis. Eik šen (isp.).

Vaikis užėjo į ratinę po stogeliu, pasiėmė nudrengtą savo balną ir ritiniu susuktą gūnią. Susirado mulą, užmovė žaliaminės odos pamautą ir nusivedė gyvulį prie tvoros. Įsirėmė į šoną pečiu, pabalnojo ir užtempė pavaržą, mulas krūpčiojo ir mėtėsi į šalis, ir trynėsi į tvorą. Vedamas per kiemą vis kratė galvą, lyg būtų kas įkritę į ausį.

Vaikis išsivedė mulą ant kelio. Kai ėjo pro namą, laukan ištipeno senė. Išvydusi vaikį keliant koją į balnakilpę, leidosi gurnėti tekina. Jis sėdo į balną ir paragino mulą. Prie vartų moteriškė sustojo ir palydėjo tolstantį jaunuolį akimis. Jis neatsigrėžė.

Grįžęs į miestą, jojo pro degantį viešbutį, prie šio stoviniavo vyrai, kai kurie – su tuščiais kibirais rankose. Keli stebėjo gaisrą raitomis, tarp jų teisėjas. Pastebėjęs prajojantį vaikį, jis atsisuko. Ir arklių apgrėžė, lyg norėdamas, kad ir tas pamatytų. Berniokas savo ruožtu pažvelgė į teisėją, ir šis šyptelėjo. Vaikis pavarė mulą ir keliu, vedančiu pro seną akmeninį fortą, išdulkėjo į Vakarus.